

«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»

Жобасыны әлекрондық кітапханасынан

БЕКЕТ ҚАРАШИН
АНРАХАЙДЫҢ АҢЫЗЫ

БЕКЕТ ҚАРАШИН
АНРАХАЙСКАЯ ЛЕГЕНДА

Из электронной библиотеки проекта
«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»

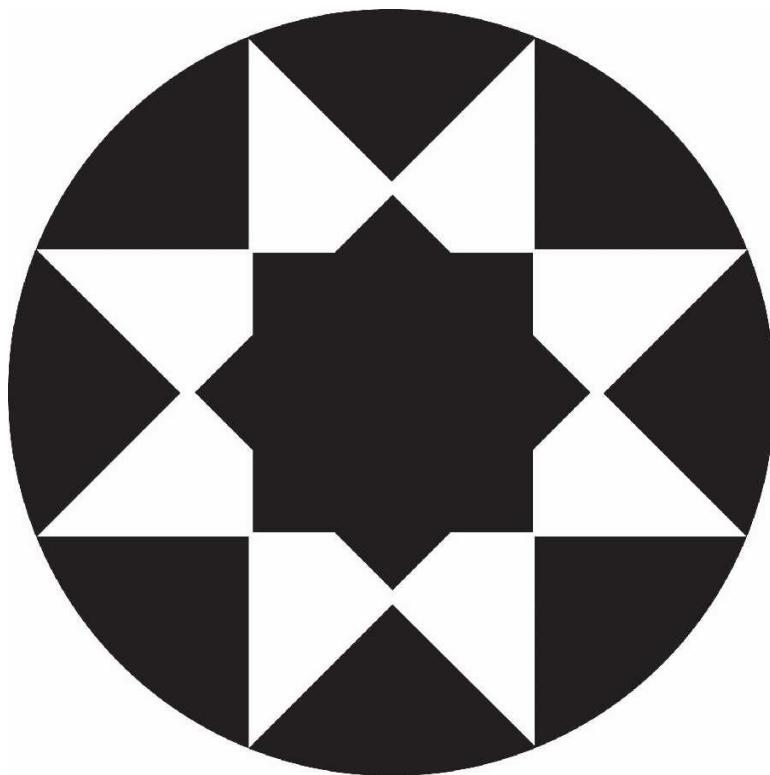
АТЫРАУ 2015

«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
жобасының электрондық кітапханасынан

БЕКЕТ ҚАРАШИН

АНРАХАЙДЫҢ АҢЫЗЫ

(қазақ және орыс тілінде жазылған халық аңызы)

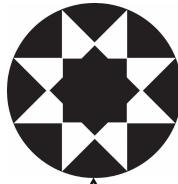

БЕКЕТ КАРАШИН

АНРАХАЙСКАЯ ЛЕГЕНДА

(народное сказание на казахском и русском языках)

Из электронной библиотеки проекта
«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
Атырау - 2015

Көлемі шағын "Аңырақай аңызы" повесін автор қазақтың халық әфсанасының негізінде жазған.

Онда оқырман жақсылық пен жамандық, адалдық пен зұлымдық, биіктік пен тәмендік, рух күші мен адам жаңының әлсіздігі сияқты этикалық категориялар мен моральдық феномендердің күресін және мәңгілік қарсылығын табады.

Шығарма өскелең үрпақты адамгершілікке тәрбиелеу мақсатында ғана емес, сонымен бірге қазақ тілін үйренушілер үшін де пайдалы әрі өнегелі.

Кітап үлгісі электрондық оқулықтарды пайдаланушылар арасында бүкіл әлемде кеңінен таралған iPad және Android тұғырнамаларымен біріктірілген, яғни олар электрондық әдебиеттің барлық дерлік ридерлер типін тұтынушыларға қолжетімді етуге мүмкіндік жасайды.

Кітап тізбектеу арқылы жалпы қолжетімді әдеби серверлерде, танымал ақпараттық және әлеуметтік желілерде таратылады.

Оқулықты жүктеп алу тегін.

Аталған кітап Академик З.Қабдолов атындағы қордың «Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@-2015» жобасы бойынша «Тенізшевройл» ЖШС-нің қаржылай демеушілігі негізінде шығарылған. Ол қазақ тілін үйренуге ынталы көпшілік оқырманға арналған.

Ауызша аңызды жазып алған және орыс тіліне аударған Бекет Қарашин

Небольшая по объёму повесть «Анрахайская легенда» написана автором на базе казахского народного сказания.

В ней читатель найдёт вечное противостояние и борьбу таких этических категорий и моральных феноменов, как добро и зло, честность и подлость, возвышенное и низменное, сила духа и слабость человеческой душонки.

Произведение полезно и поучительно не только в целях нравственного воспитания подрастающего поколения, но и для тех, кто изучает казахский язык.

Формат книги совмещается с наиболее распространенными среди пользователей электронных книг во всём мире платформами iPad и Android, что делает ее доступной пользователям практически всех типов ридеров электронной литературы.

Книга распространяется посредством выкладки на общедоступных литературных серверах, в популярных информационных и социальных сетях.

Скачивание книги бесплатное.

Книга издана на спонсорские средства ТОО ТШО по проекту фонда имени академика Зейноллы Кабдолова «Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@-2015». Она предназначена для широкого круга читателей, изучающих казахский язык.

Устную легенду записал и перевёл на русский язык Бекет Каразин

...Онда да күн қызырып шығып, қызырып батыпты.

И в то время солнце всходило, раскрасневшись, и, раскрасневшись же, закатывалось.

Мына шетсіз-шексіз құба дүние аласапыран асау күндерді белден басып, дүрия көйлектің етегіндей дәңгеленіп жатқан.

Этот бесконечно-безграничный мир, пройдя по пояс свои норовистые и смутные дни, кружился, как подол длинного платья.

Айнала кең жазық.

Кругом широкая степь.

Ана жер, мына жерден шұбаландаған көкшіл тұтіндер жазы-қысы Аңырахай даласының үстінде күн ұзын сейілмей тұрып алады.

Голубые вялые дымки, появляющиеся и там, и сям, замирали над долиной Анырахай и летом, и зимой, пока солнце не рассеивалось по всей земле.

Тай-құнан мінген балалар ауылдан ауылға шапқылап:

Когда детишки, оседлав жеребят и стригунков, скакали из одного аула в другой, выкрикивая стихи в унисон с конским топотом:

“Қара жер мен аспанның
Құпиясын ашқан кім?
Асқар тауды басқан кім?
Асқар таудан асқан кім?”

Кто раскрыл земли и неба
тайны, а не внешний лик?
Кто топтал вершины гор,
кто превысил горный пик?

- десіп әндете жөнелгенде, қырда малшы, етекте егінші ойға кетіп, жан баласына асу бермеген ұлы тауға телмірген.

– тогда и пастухи на пастбищах, и земледельцы в долинах, задумавшись, умилльно всматривались в великие вершины, не пропустившие через свои пики никого из смертных.

Сондағылары төбесі кекке енді-енді тимей тұрған таудың ар жағын бір көруді армандалты.

Таудың ар жағынан Құннің сүттей ұйыған тынық кезінде еміс-еміс жетіп тұратын адам үні құндіз көкейлерін тесіп, тұнде тұстеріне кірген.

Қару-жарақтарын сайлап, тұлпар мініп сапарға шыққан талайлардың қаңқаларын қар суы ағызып әкеліп тастайтын.

Күндер өтеді, жылдар өтеді.

Ұрпақтан ұрпақ өрбіген сайын Аңырахай жүртүшің көкейіне таудан қайткенде де асу арманы ұялай беріпті.

Амал не, сапарға шыққандардың сүйектерін қар суы ағызып әкеліп тастай береді.

Бірақ адам қашан да өлермен.

Они мечтали увидеть противоположную сторону гор, своими вершинами царапающих небо.

Во время тихого солнцестояния, похожего на заквашенное молоко, из-за этих гор доходили еле-еле слышимые человеческие голоса, будоражившие душу днём и снившиеся ночью.

Часто талые горные воды своим течением приносили с собой скелеты тех, кто, справив оружие и сев на коней, отправлялись в походы в эти края.

Проходили дни, годы.

С каждой сменой поколений в душах и сердцах жителей Аңырахая всё сильнее и больше гнездились мысли и чаяния о преодолении этих вершин.

К сожалению, новых путников ожидала та же участь: возвращать по течению талых вод только свои скелеты.

Но человек всегда целеустремлен и любознателен.

Адам өлімнен емес, өзегін өртеген көкейтесті арманына жете алмаудан қорқады.

Бұл сөздің иесі – Жаңғырық әулие еді.

Оның Баянды және Шер деген екі ұлы болыпты.

Екеуі де батыр, сұлу, бүкіл Аңырахай таң қалатын өрім жастар екен.

Күндердің күнінде Жаңғырық әулие тұс көреді.

Тұсінде сақалы белуарынан түскен қария қолындағы асасын көкке көтеріп:

- Эй, Жаңғырық әулие, аспанға қара! – депті. – Не көріп тұрсың?

- Айды көріп тұрмын, Күнді көріп тұрмын.

Күн мен Айдың қатар тұрганына Жаңғырық әулие жаман таңырқайды.

- Ай мен Күн жоғалса, дүниенің жайы қалай болады? – дейді ақсақалды қария.

Человек боится не смерти, а неосуществлённости своих кровных замыслов и целей.

Эти мысли принадлежали святому Жангырыку.

У него было два сына: Шер и Баянды.

Оба – батыры, красавцы, удивлявшие весь Аңырахай своей статью и делами.

Как-то святой Жангырык увидел сон.

Во сне какой-то весь светлый и седой старец с бородой ниже пояса, подняв ввысь своё посох, прокричал:

- Эй, святой Жангырык, посмотри на небо! - Что ты там видишь? - ещё он спросил.

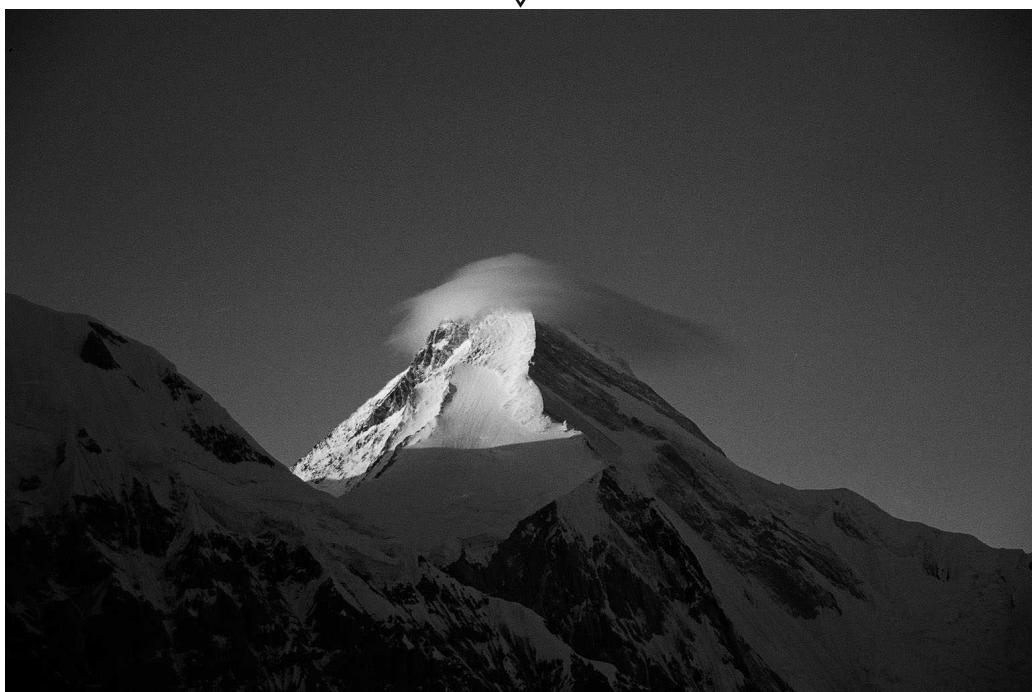
- Вижу Луну, Солнце.

Но, увидев Луну и Солнце рядом друг с другом, святой Жангырык всерьёз встревожился.

- Если Луна и Солнце потеряются, то что станет с миром? – снова спрашивал белобородый старец.

- Қара түнек басады.
- Ендеше, екі ұлышы неге қауіпті сапарға дайындаш жүрсің?
- Ұлтытауға жол салмай бола ма, қария?
- Сөйлей түс, Жаңғырық әулие.
- Күннің шығысы мен батысын жалғайтын дәнекер керек.
- Бәрекелде, оның ақыры азап-шер екенін білемісің?
- Адам өмірі сол азап-шерден тұрады, қария.
- Сонымен ойыңнан қайтпаймысың?
- Жаңғырық әулие басын шайқады.
- Ендеше, бердім тілегінді, - депті анау.
- Всё покроется мраком.
- Тогда почему готовишь своих сыновей в трудный поход?
- Разве можно жить спокойно, аксакал, не проложив перевал через Великую Гору?
- Продолжай, святой Жангырык.
- Нужен посредник между восходом и закатом солнца.
- Хорошо, а знаешь ли ты, что последствия этого - мытарство и горе?
- А разве сама человеческая жизнь не одно сплошное мытарство и сплошная тоска?
- Значит, не одумаешься?
- Святой Жангырык отрицательно покачал головой.
- Тогда, благославляю тебя, - сказал старец.

– Ұлытаудың ұшар биігінде жақпар жартас бар, оның басында көзінен үздіксіз жас ағып тұратын қарғыс атқан қарақұс отыр.

Құстың солай отырғанына талай замандар өтті.
Оның күткені – адам.

Адаммен тілге келсе ғана ұшып кетеді. Алайда қоятын екі шартты бар.

Сенің екі балаңды мен сол құсқа аман жеткізем.

Одан арғысы балаларыңың қандай сұт емгеніне байланысты, адал еken – арманыңа жетесін, арам еken – бұқіл өулетіңе азап-шер...

Осыны ұмытпа! Балаларыңа айт, екеуі бір тілекпен барсын.

Жанғырық әулие ояна келсе, көкжиектен күн дәп-дәңгелек болып шығып келеді еken, қотаннан енді өре берген малдың ішінен боз қойды ұстатып ауылдың duалы ауыздарынан бата сұрайды.

На высоте птичьего полёта от Великой Горы есть отвесный утёс, на нём сидит проклятый кем-то гриф, из глаз которого непрерывно текут слёзы.

Прошло много веков с тех пор, как эта птица всё сидит там. Она ожидает человека.

Когда она найдёт общий язык с человеком, только тогда и улетит. А перед дальней дорогой ставлю тебе два условия.

Я живыми доставлю двух твоих сыновей к этому грифу.

А дальше, всё зависит от того, какое молоко они пили: доброе, честное и благородное – осуществишь свою мечту; протухшее, никчемное и гнилое – всю оставшуюся жизнь весь твой род будет проживать в мытарствах и тоске.

Не забудь эти слова! Сыновьям передай: пусть оба отправляются в путь с единым намерением.

Когда Жанғырық проснулся - увидел восходящее на горизонте круглое солнце. Из стада, только-только отправляющегося на пастбище, выбрал белую овцу, чтобы, зарезав и угостив соседей и родственников, получить благословение из мудрых уст.

Аңырахай айдаласында бір күн, бір түн той болады. Жастар алтыбақан құрып, Баянды мен Шерді ортаға алып, таң атқанша өн салады. Жанғырық әулие тау сағасында отырып жыртолғайды.

“Қос қарағымды көк тікен,
шөңге, балақтан алма!
Қос қарағымды алқымдал,
боран, тамақтан алма!
Қос қарағымды қара бұлт,
қамап қанаттан алма!
Қос қарағымды жебей жүр өзін,
жаратқан алла!”

Баянды мен Шер тау беткейлерді қиялап ұзақ жүреді.

Бір кезде ат тұяғы күртік-күртік қар мен сірескен көк мұзға тиеді.

В долине Анырахая один день и одну ночь проходили проводы двух его сыновей. Молодёжь, присоединив к себе Шера и Баянды, увлеклась играми и песнями. Святой Жанғырық, сидя у предгорий, запел свою песнь-прощание, песнь-ожелание.

«Не цепляйтесь вы, шипы,
за штанины двух моих сынов в горах,
Вы, метели, не сжимайте
горла их в своих тисках,
Тучи чёрные, на них
не пускайте смертоносный свой размах,
Сохрани двух сыновей мне,
Созидающий Аллах!»

Баянды и Шер долго поднимались по склонам гор.

Однажды копыта их коней наткнулись на глубокий снег и плотный голубой лёд.

Мұндағы азапты олар еш уақытта көрген жоқ еді, аттары көшкінге құлап өздері жаяу қалады.

Мұзды тауға тырмысқан батырлардың көбелері сөгіліп, башпайларын үсік шалады.

Бірақ олар ілгерілеуін тоқтатқан жоқ, тістерімен қар тістеп алға жылжы береді.

Ақыры, мұз таудың да үстіне шықты-ау!

Темен қараса, Аңырахай даласы оймақтай ғана болып жатыр екен.

Алда тәбесі көрінбейтін биіктегі мұнартады.

- Құрысын, қайтайдық, - депті Шер. – Біз жете алмаймыз.

- Жетеміз, - дейді Баянды. – Мұз тауға шыққан адам қалай жетпейді. Қане, маған сүйен...

Енді екі батырды алапат боран қарсы алады. Қардан адым жер көрінбейді.

Дүние астан-кестен. Қар аралас тас қыыршықтар басы-көзге сабалап өбден діңкелетеді.

Екі жігіт боранмен әңгелек ойнаған қой тастардың арасымен өрге қарай тарта береді.

Қас-кірпіктеріне сауыс-сауыс мұз қатады.

Сауыттары тарқатылып, жалаңаш денелерін сүйк жел сабалайды.

Они таких трудностей пути ещё не знали, кони их упали в пропасть, а сами остались пешими.

У этих героев, карабкающихся вверх, распоролись доспехи, а кончики пальцев на ногах стали замерзать.

Но они, не покорившись превратностям природы, вгрызаясь зубами в лёд, ползли и ползли выше.

Наконец-то они достигли первых ледяных вершин.

Глянув вниз, заметили, что их Аңырахай был величиной с перстень.

А ещё дальше и выше, как мираж в тумане, плыли другие вершины.

- Ладно, пропади всё пропадом, надо вернуться обратно, - устало проговорил Шер, - мы не сможем дойти.

- Дойдём, - воспротивился Баянды. Как может не дойти человек, уже достигший ледяной вершины. Давай, прислонись ко мне...

Но тут же батыров накрыл свирепый буран. Из-за летящего снега не видно ни зги.

Мир перевернулся. Вместе с снегом летали осколки горных пород, били в головы и лица.

Джигиты по тропам горных баранов стали подниматься сквозь ущелье выше.

Брови и ресницы их покрывались льдинками.

Доспехи и одежда их порвались, обнажая нагие тела, по которым нещадно бил холодный ветер.

Екі ер өлдім-талдым дегенде Боран таудан аман шығады-ау, әйтеуір. Арттарына қараса, Аңырахай даласы мүлде көрінбей қалыпты.

- Аға, қайтайық, - дейді Шер тағы да. –
Кеудемізде жанымыз барда қайтайық.

- Қайтпаймыз, - депті Баянды.

– Мұз тау, Боран таудан өткен адам қайтпайды.
Кәне, қолынды бер!

Олар қап-қара тұманға кіріп кетеді.

Алдары тіп-тік қия беткейлер, шыңырауына көз жетпейтін құзарлар. Аяғың сәл тайса, мәңгі келмеске кеткенің.

Түнектен екі батырдың көздері мүлде көрмей қалады, тек бағдарлап қана жылжиды.

Бұл бір жан баласы естіп-білмеген азап еді.

Қия жартастарға жабысып өзөр ілбіген екі батыр осылай қанша азаптанды, білмейді, бәлкім, апта өтті, бәлкім, ай өтті, әйтеуір, өлдік-талдық дегенде, Тұман таудан шығады-ау.

Арттарына қараса, қат-қат мұнарлардан өзге көздеріне еш нәрсе түспейді.

- Енді бұдан әрі жүре алмаймын, - дейді Шер.

Әншейінде жарқылдаپ тұратын жанарлары өлеусіреп сөне бастағандай болып көрінеді.

Когда двое уже стали готовиться к смерти, обнаружили, что преодолели и буран. Глянули вниз, - Аңырахай их не видел вовсе.

- Брат, давайте вернёмся, - взмолился Шер. – пока ещё в груди теплится жизнь, давайте вернёмся.

- Не вернёмся, - продолжал упорствовать Баянды.

– Человек, прошедший и ледяную вершину, и буранные испытания, не должен сдаваться. Дай сюда руку!

Они окунулись в непроглядный туман.

Вереди у них крутые склоны косогоров, бездны утёсов, не охватываемых взором.

Из-за тьмы они уже ничего не видели, но продолжали ползти на ощупь.

Это были муки, которых вряд ли другие испытали на себе.

Два батыра, цепляясь за крутые скалы, карабкающиеся вверх, даже не помнили сколько времени они ползут вверх, неделю ли, месяц ли, год ли, но, когда опять-таки их посетила мысль о неизбежном конце, выбрались из Туманной горы.

Оглянувшись назад, из-за ослепительных снежных миражей они ничего не увидели.

- Теперь я дальше уже идти не смогу, - снова свою слабость выразил Шер.

Его очи, обычно горевшие, как уголья, на сей раз были потухшими.

– Мені тастап кет, аға.

- Шыда, - дейді Баянды інісін жұбатып. – Қыындықтың көбі кетіп, азы қалғанда шыда, бауырым.

- Осы азаптың бізге керегі не, соншалықты азапқа салатын әкемізге не жаздық? – Шердің даусы ызғарлы. – Жазығымыз қандай?

Баянды інісінің жүзіне таңырқай көз тастайды.

- Мұның не? Бұл қай сөзін? Бізді сапарға жетелеген мұрат емес пе?

Олар осылай айтысып жатқанда, сақалы белуарына түскен қарт ғайыптан пайда болады.

- Түрекеліндер, - дейді ол асасын көкке білеп. – Енді азғантай ғана жол қалды, сәл шыдаған адамға үйқыдағы құс қол созым.

Тек естерінде болсын, оған екеуін бір тілекпен барындар...

Ал, беттерінен жарылқасын!

Бұл Жанғырық әулиеге түсінде аян берген қарт болатын.

Оставь меня, брат.

- Терпи, - утешал его Баянды. - Когда большая часть трудностей позади, а впереди лишь толика их, терпи, мой брат, терпи.

- Зачем же нам эти муки, в чём мы провинились перед своим отцом, коль он нас обрёк на такие страдания? - Проговорил Шер похолодевшим голосом, - в чём вина?

Баянды посмотрел на своего брата изумлёнными глазами.

- Да, что с тобой? Что за речи я слышу? Разве в путь нас отправила не цель?

Когда они спорили, вдруг ниоткуда появился старец с бородой ниже пояса.

- Вставайте, - сказал он, подняв вверх посох. – Осталось совсем немного, для того, кто терпелив, - спящий гриф на расстоянии вытянутой руки.

Но только помните, к нему вы должны подойти с единым намерением, как один человек...

Вперёд, пусть вам сопутствует удача!

Это был тот же старец, посетивший во сне Жанғырыка.

Екі батыр талай қызындықтардан бірін-бірі жетелеп үйқыдағы қара құсқа жетті ақыры.

Баянды барып құс қанатынан сипайды.

- Сендер кімсіңдер? – дед сұрайды үйқысынан шошып оянған қара құс.

- Адамбыз, - оған алдымен Баянды жауап береді. – Аңырахай даласындағы Жанғырық өулиенің үлдарымыз. Біз асуға жол салғалы келдік.

- Солай деңдерші...

- Күншығыс пен Күнбатысты мәңгі бөліп осы тау жатыр, әuletіміздің мұраты – оған сүрлеу салу.

- Адамның мұраты кейде құрбандықты қалайды.

- Біз оны білеміз, - дейді Баянды. – Біз бәрін біліп, бәріне бас тігіп шыққанбыз.

- Екі шарт айтам, - дейді құс Баяндыға қарап.

Два батыра, преодолевая новые трудности, поддерживая друг друга, дошли всё-таки до грифа.

Баянды, подойдя к нему, погладил его крыло.

- Кто вы такие? – удивилась птица, проснувшись от неожиданности.

- Люди, - ответил ей Баянды. – Дети святого Жанғырыка из долины Аңырахай. Мы пришли, чтобы пройти через горы.

- Вот в чём дело...

- Восток и Запад разделяет эти вековечные горы, мечта и цель нашей семьи – проложить через них проторенную дорогу.

- Иногда человеческая цель требует жертв.

- Мы это знаем, - снова ответил Баянды. – Мы отправились в дорогу, готовые на всё.

- Ставлю два условия, - проговорила птица, взглянув на Баянды.

– Оның біріншісі – көкпен тілдескен мына тау аласарып, ақ қар, көк мұзынан арылсын, сейтіп адамзат Күншығыс пен Күнбатыстың арасына жол салсын десендер, анау көрініп жатқан тозақ отына ойланбастан секіресіндер.

- Екіншісін айтпай-ақ қой, - дейді Баянды батыр.
- Әлгі айтқандарың орындалса, тозақ отына ойланбастан секіруге дайынбыз! Кеттік, Шер!

Ол осыны айттып, қып-қызыл алауга бір-ақ қарғиды.

Бұл кезде Шер бетін басып, еңкілдеп жылап отыр екен. Құстың даусы саңқ етті:

- Дайынбысың?..
- Маған екінші шартыңды естіртші, - дейді Шер тізерлеп. - Өтінем сенен.
- Бақ-дәулет, сән-салтанат, басыңа тәж.
- Рас айтамысың, қара құс?
- Артыңа қараши.

Шердің көзі бұлдырап есінен адаса бастады.

Ол мұндай ғажайыпты өні түгіл түсінде көрмеген.

Баспалдағы күмістен тізілген алтын сарай. Босағасы меруертпен көмкерілген есіргі айқара ашылған.

Кең бөлменің ортасында дәп-дөңгелек ақ айдын, төнірегінде зерлі тақ.

Первое: если хотите проложить для человечества дорогу, связывающую Запад и Восток, и чтобы для этого горы, общающиеся с небесами, стали ниже, избавились ото льдов и снегов, - вы должны, не задумываясь, прыгнуть в огненную пасть ада, которую вы видите.

- Второе своё условие можешь и не ставить, - откликнулся батыр Баянды. – Если всё, что ты здесь сказал, исполнится, мы готовы, не задумываясь, прыгнуть в огонь ада! Вперёд, Шер!

Успев высказать эти слова, он прыгнул в адский костёр.

А в это время Шер, закрыв лицо руками, плакал навзрыд. Раздался голос грифа:

- Готов?
- Открой мне второе условие, - просил его на коленях Шер. – Прошу тебя.
- Счастье-достаток, благополучие-блеск, корона на голове.
- Правду ты говоришь, гриф?
- Посмотри назад.

Глаза Шера помутнели, он стал терять сознание.

Такое чудо он не встречал не только наяву, но и во сне.

Увидел серебряную лестницу, ведущую к золотому дворцу. Порог разукрашен жемчугом, дверь открыта настежь.

В середине огромной комнаты круглая арена, а вокруг – инкрустированные сиденья.

В середине арены танцуют красавицы-гурии, их косы, похожие на чёрный бархат, переплетены тысячами узлов.

- Екінші шартты қабылдасан, осының бәрі сенікі болады.
- Қабылдадым. – Шер тіпті сол шартты сұрап та жатпады. – Мен қабылдадым онда.
- Ойлан. Екінші шарт оңай шарт емес.
- Мейлі, мен қабылдадым.
- Ол үшін сен бүкіл үрім-бұтағынан бас тартасың.
- Бәріне өзірмін.
- Әкем Жанғырық әулиенің аты өшсін, мен оның ұлы емеспін деп үш рет қайтала.

Шердің таңдайы тақылдап қоя берді.

- Тағы айтшы.

Анау іркілген жоқ.

Сол кезде қара құс аспанға шырқай ұшып шығып:

- Уай, қош бол, Ұлы тау! Сен өзгелер үшін өзін құрбандыққа шалған Баянды батыр әулетінің иғілігіне қалдың.

Енді сен Баянды асуысың.

Өзің аласарып, ақпаның азайып, ак қарың жүқарып, асуыңа жол түссін.

- Если примешь и выполнишь второе условие, то всё это будет твоё.

- Принимаю. – Шер даже не стал спрашивать о его смысле. – Тогда я принимаю.

- Подумай, второе условие жестокое.

- Пусть, я его выполню.

- Для этого ты должен отречься от своего рода.

- Я готов на всё...

- Повтори три раза: «Пусть погаснет имя святого Жанғырыка, я ему не сын».

Шер, повторяя эту фразу, вбивал слова, как гвозди.

- Ещё раз повтори.

Тот не стал мешкать.

В это время гриф, шумно взлетев ввысь, клекотал:

- Эй, прощай, Великая Гора! Ты остаёшься теперь для оказания добрых дел потомкам Баянды, пожертвовавшего собой ради человечества.

Теперь ты будешь называться перевалом Баянды.

Пусть сама ты станешь ниже, белые снега твои - тоньше, холод - слабее, а перевал твой превратится в столбовую дорогу.

Бұл кезде қол созым жерде астан-кестені шығып жатқан қара бұлт жел құғандай түйдек-түйдегімен өлдекайда маңып, аспан айнадай ажарын аша беріпті.

Құс енді абдырап тұрған Шердің тәбесінен түйіліп келіп:

“Бір кезде мен де сендер құсан асуға жол саламын деп шығып, ақыры осы бақ-дәулет сән-салтанатқа қызығып, елімнің қарғысымен дүниені көрмейтін, бірақ бәрін естіп отыратын тірі өлікке айналғанмын.

Содан бері қаншама жылдар өтті. Опасыздығым үшін осындај жаза тарттым”.

Жерден екенін, көктен екенін күн сайын қайталанатын бір дауыс:

“Мұнда адамдар келмей қоймайды, сонда екі шарт айтасың, адалының тілегі орындалады, арамына айтарың мынау деп еді”.

В это время устроившие кутерьму сгустки чёрных туч, словно их разогнал ветер, стали рассеиваться по окрестностям, а небо раскрыло свой облик, став похожим на зеркало.

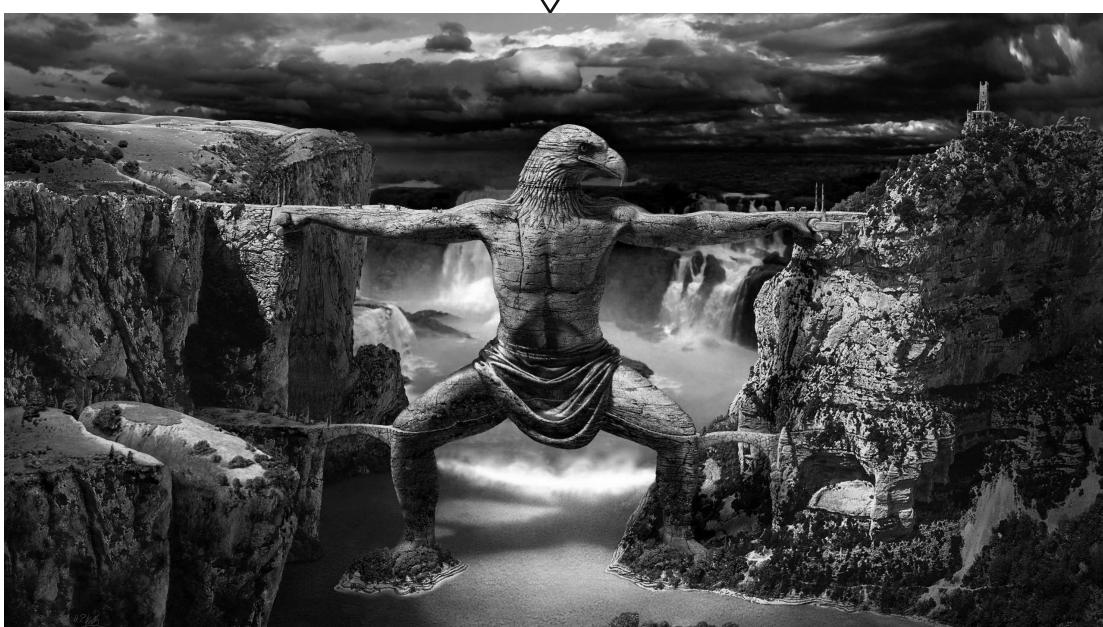
Потом гриф, уставившись сверху на удивлённого Шера, снова проговорил:

- В своё время я тоже, как и вы, отправлялся в путь, чтобы перевалить через горы. В конце концов, прельстившись счастьем-достатком, благополучием-богатством и наделённый проклятьем родных и близких, превратился в слышащий всё, но отлучённый от мира, живой труп.

Сколько с тех времён прошло лет, веков, никто уже и не знает. Наказан был за измену.

Из земли ли, из неба ли, каждый день мне чудился один и тот же голос:

«Сюда люди не могут не прийти, тогда ты им и поставишь известные тебе два условия. Желания праведного исполняются, а двурушнику скажешь следующее...”

Құс қанатын сілкіп-сілкіп жіберіп, көкке қайқая
бере айта салды:

«Сен енді Адам әuletіне опасыздық жасауды
тоқтатқан кезде ғана толық адам қалпына
келесің, оған дейін басыңнан басқа жерін түгел
тасқа айналады»

Өзі де жұдырықтай тасқа айналып әлдеқайды
домалап кете барады.

Азанда оянған Аңырахай жұрты өз көздеріне
өздері сенбей таң-тамаша қалады.

Мәңгі мұнар басып жататын ұлы тау үсті ап-
ашық, мұнтаздай таза аспанның аясында
шыршалары желкілдеп, бәйшешектері алаулап
жаныңды жадыратады.

Ұшар басы көрінбейтін құзарлар шеккен, ақ қар,
көк мұздың көбесі сөгіліп, сай-саласынан
шапқылап бұлақтардың тәтті күлкісімен көк
дүрілдеп қоя беріпті.

Взмахивая крыльями и улетая ввысь птица
выкрикнула:

«Ты только тогда вернёшь свой человеческий
облик, когда прекратишь предавать
человечество, а до этого всё твоё тело, кроме
головы, превратится в камень»

И сама же, превратившись в камешек
величиной с кулак, укатилась неизвестно куда.

Проснувшись утром жители Аңырахая, не
веря своим глазам, были поражены
переменам.

Покрытые вечным туманом и миражами
вершины гор стали прозрачными,
покачивались растущие на них ели, а цветущие
подснежники радовали глаз.

Скалы, пики которых и не были видны,
подсели, доспехи снежных настов и слои льда
были распороты, растаяв, они весело
подпрыгивали волнами ручейков, журча и
смеясь, текли по расщелинам и оврагам.

Жұрт жапа-тармағай жерошақ қазады. Ақтүйенің қарны жарылады.

Шалдар бөріктерін қоқайтып дәңгелене отырады да, Құнбатысқа қараты қолдарын жаяды:

“Осы қалпыңан, осы көркінен тайма, мәңгібақи шыршаларың желкілдеп, бұлақтарың шапқылап жатсын”.

Бұрын-соңды мұндай тойды көрмеген еді жұрт.

Ұшы-қиыры жоқ ми жазыққа бәйге аттары айдалады, шолпысы тобығын қақтан қырмызы қыз-келіншектер, алшаң-алшаң басқан атпал азамат пен бозбалалар жорғасы тайпалған бір-бір сәйгүліктің үстінде қуаныш пен бақыттан бастары айналып, гүлдей жайнайды.

Қалың жұрттың ортасында қылыш-қылыш заманның жібін суыртпақтап, көкірегі алтын сандық көне көз шежіреші отырады.

Тут же все жители стали готовить свои очаги. Был зарезан верблюд.

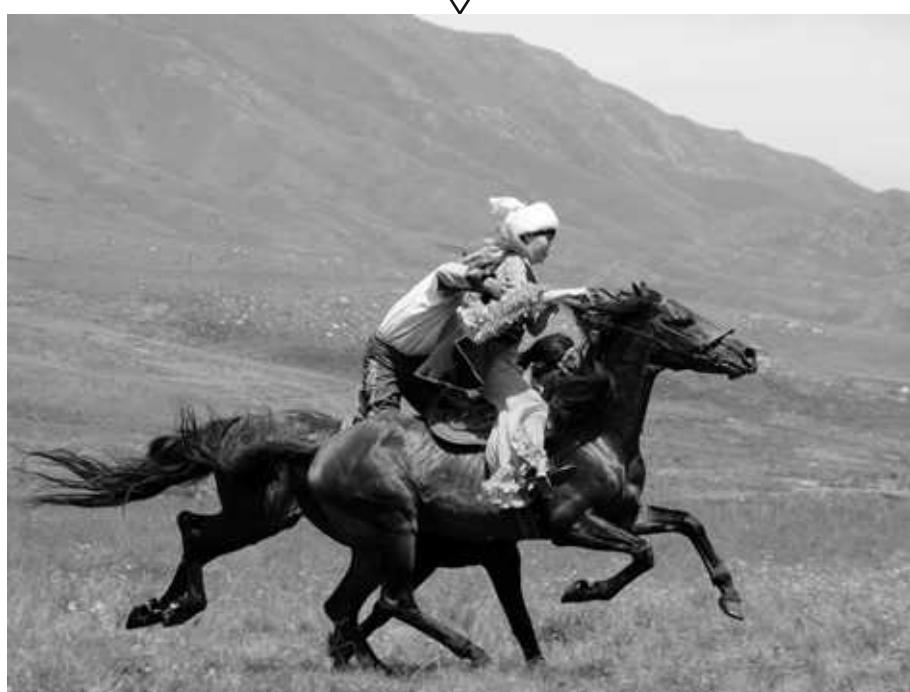
Старцы, поправив свои шапки и рассевшись в круг, протянули свои ладони на Запад:

«Не потеряй свой вид, красу, пусть вечно качаются твои ели, а родники не перестают нести свои воды», - благославляли они обновлённую природу.

Народ ни до, ни после не видели такого празднования.

На ровную долину были выведены скаковые лошади, ошалевшие от радости цветущие юноши и девушки, радостно скакали на рысаках и стригунках.

В середине масс сидел видавший виды, распутавший закрученные в клубок события различных времён и эпох, древнейший и мудрейший старец.

Адам шіркіннің айтып тауыса алмайтын құдіретін әлмисақтан бері қараған жерден таратып, талдап көсілген көсем қарттар күні кеше төбесін көруге зар еткен Ұлы таудың бүгінгі аласа кейпі адап тілектің бодауына саяды.

Осы кезде әлдекім шежіреші шалдың алдына апыл-тапыл басқан қара домалақ баланы жетелеп әкеп басын иген. Қолында жіп-жіңішке жарты құлаш ала арқан.

“Бәрекелді, - деді көсем қарт. – Бәрекелді! - деп тұрып алмас кездікпен баланың тұсауын кеседі.

Содан соң оның бетін Ұлы тауға қаратып қолтығынан демеді.

– Қаз-қаз, қарағым,
асуға қарай қадам бас.
Уай, бетіңнен жарылқасын,
аллау акпар”.

Былайғы жүртта мұлде ес қалмаған.

Күрескен палуандар, айтысқан ақындар, асқақтата ән салған әншілер, етке тойған ертекшілер өзге дүниенің бәрін ұмытып қуаныш тойын армансыз тойлайды.

Үлкен-кіші Баянды мен Шерді ұмытып та кетеді. Олар араларында кімнің бар, кімнің жоғымен ісі болған жоқ.

Тек тойдың үшінші күні дегенде барып бәріктері қоқайған шалдар Жаңғырық әулиені іздейді. “Уа, жүрт, әулие қайда?”

Старцы вокруг него, начиная неисчерпаемые для людей рассказы со времён появления человечества, анализируя их, дошли до сегодняшнего дня, а чудесное превращение окружающих их гор приписали человечности, честолюбию и честности.

В это время кто-то, подведя к древнейшему мудрецу малое дитя, поклонился. В руках у него был тонкий пёстрый аркан длиной в полсажени.

«Очень кстати», - проговорил мудрый старец и своим острым ножом перерезал завязанные из этого аркана путы на ногах младенца.

Потом, повернув его лицом к Великой Горе и поддерживая его за руки, дал благословение только что вставшему на ноги ребёнку:

Хаз-хаз, карапуз мой, чёрный глаз,
через горный перевал перейди и «перелазь».
Да благослови его и нас
сей благосклонный божий дар,
что нас питает, как нектар,
Да будет так! Аллах акбар!

Остальные ошелели от радости.

Потные от схваток борцы, соревнующиеся в красноречии поэты, радующие слух певцы, насытившиеся мясом сказочники, забыв про всё на свете, бежмятежно наслаждались этим торжеством.

И стар, и млад совсем забыли о Баянды и Шере. Им не было дела до того, кто среди них, а кто отсутствовал.

Только на третий день празднования старцы в торчащих шапках стали искать святого Жанғырыка. «Эй, народ, а где святой?»

Баяндының жұрт көксеген мұрат үшін тозақ отына түсіп, Шердің тасқа айналғанын түсінде көрген Жанғырық әулие жан баласына сездірмей таң әлетінде тауға бет түзеген.

Ол жап-жаңа сүрлеу тауып алады. Танып келеді, сүрлеу Баянды батыр мінген тұлпар тұяғының ізі.

Жүре-жүре Жанғырық әулие асудың талай кезеңдерінен өтіп, намаздыгер-намазшамда алды құлама биік, екі қапталы қой тасты жоталарға ұласып дөңгелене қалған терен қолатқа жеткенде, көз алдында тұрған сүмдықтан есі шыққаны соншалық, дәрмені құрып, талықси берген.

Оның қарсы алдында басынан басқа жағы тас болып қатып қалған кіші ұлы – Шер тұрды.

Увидевший во сне Баянды, бросившегося в адов огонь и отдавшего себя в жертву ради чаяний народа, и Шера, превратившегося в камень, святой Жангырык незаметно для всех отправился в горы.

Он нашёл тропу, проторенную его детьми. Узнавал следы копыт коня, на котором сидел Баян.

Преодолевая препятствия перевала, долго шёл святой Жангырык. Когда же дошёл до высокого обрыва горного хребта, два склона которого, постепенно округляясь, превращались в глубокое ущелье, от уведенного ужаса он настолько лишился рассудка, что потерял силы и впал в бессознательное состояние.

Перед ним стоял его сын Шер, окаменевший весь, кроме головы.

Әулиенің сақал-шашы әп-сэтте аппақ қудай болып үлгерген. Ұлына қараған сайын тісі-тісіне тимейді.

О, тәңірі! Баласының басы қалтаңдал, шатынаған көзі не жерге, не көкке емес, айдалаға қарайды.

Жұзін өлімнің көлеңкесі торлаған.

Ұзақ өмірінде талай сүмдышты көрген әулие мына пәлекеттен жаман шошынады.

- Естіміңдер, - депті Жаңғырық, әулие тәбесін тоқпақтап, - естіміңдер!..

Япыр-ау, тіл қатсандаршы!

Жапан дала, бедірейіп жатамысың осылай.

Аскар тау, сен неге мызғымайсың?

Ей, құдіретті жер мен көк, сілкін – үстінде мына менің қарғыс атқан ұлымнан өзге де арамзалар бар болса, аласта!.. Япырма-ау, селт етпей тұра береміңдер?!

Мынау сүмдышты көзіме көрсеткенше, ал жанымды. Мен өлейін.

Мен өлімнен ғана қорқатынмын. Енді мен одан қорықпаймын, жалғыз-ақ тасқа айналған Шерден қорқам.

О, жаратылыс, сен жаңылдың! Өділет қайда, ар-ұят қайдасың?!

Қартпен бірге дүние де егіледі.

Волосы на голове и борода святого вмиг стали седыми, как перья и пух лебедя.

О, Создатель! Голова сына болталась из стороны в сторону, сердитые глаза смотрели ни на землю, ни на небо, а куда-то в пустоту.

Облик его был опутан тенью смерти.

Святой, в жизни своей видавший различное, в том числе и страшные вещи, впал в оцепенение от этого ужаса.

- Слышите, - вскричал Жанғырық, постукивая свою святую голову, - слышите?!?

О, боже, отзовитесь!

Эй, дикая долина, так и будешь лежать-стелиться, уставившись?

Великая Гора, почему ты не сдвинешься с места?

Эй, мощь Земли и всесилие Неба, встрайхнитесь, неужели на тебе и под тобой нет других поганцев, как мой проклятый сын, изгоните это проклятье! Что же вы, даже не шелохнётесь?

Чем показывать мне этот кошмар, лучше заберите мою душу. Пусть умру я.

Я боялся только смерти. Теперь же я не боюсь её, а страшусь только лишь превращённого в камень Шера.

О, природа, ты жестоко ошиблась! Где справедливость, где честь и совесть?!

Вместе со старцем и мир впал в уныние.

Аспанның түбі түсіп кеткендей қара нәсер шелектеп құйды.

Таудың аң-құсы түгел қолатты қоршай тымтырыс мүлгіп тұрып алды.

Қалтаңдаған басқа таңырқап, әрі шошына қарайтын секілді.

Жаңғырық өулие мойнынан төмен қарай тасқа айналған ұлына қолын теріс жаяды:

- О, қарғыс тиғен арамза, дүниенің зәре-құтын алмай түгелдей тас болып қат. Бәле-жалаңың бәрі өзінмен кетсін.

Сенің маган сатқындығынды еш уақытта ешкімнің басына бермесін.

Сен мәңгі-бақи опасыздықты еске салып, одан өзгені ескертіп тұратын жан шошырлық, жеркенішті белгі ретінде қал осылай, қарғыс атқан! – деп Жаңғырық өулие дүние дүние кезіп кете барады.

Оның зарлаған даусы, айтқан мұң-наласын бір желден соң бір жел күннің шығысы мен батысына іліп әкетіп жатыпты.

Өулие сөзін қырда тобылғы, ойда құрақ қайталайды:

«Қарайтұғын бетім жоқ
дұшпаным мен досыма,
Қайтатұғын бетім жоқ
қосағым мен қосыма
Тілек тіле деп едің, тілегімді бергенің,
о жаратқан, осы ма?...»

С неба, словно выпало его днище, низвергся чёрный водопад.

Все горные звери и птицы вокруг впали в беззвучную дрёму.

Кажется, пугливо смотрели даже суетливо любопытствующие.

Святой Жанғырық, для «противоблагословения» вывернулся ладони наружу от себя:

- О, поражённый проклятьем поганец, не покушаясь на счастье и не порождая страх у остальных, превратись полностью в камень!

Пусть вся беда и клевета уйдут вместе с тобой.

Пусть никому и никогда не падёт на голову подобное предательство. Проклятый и окаянный, останься здесь вечным и страшным символом отвращения, напоминания о чудовищности измены! – проговорив и приговорив к безжалостному проклятью своего сына, он удалился.

Голос его горького рыдания, высказанных тоской слов, говорят, был унесён одним дуновением ветра, подхвачен другим, и донесён во все уголки Запада и Востока.

Слова святого повторяли горная таволга и озёрный тростник:

«Не смею я взглянуть в глаза ни другу, ни врагу,
Взглянуть в глаза своих детей
я тоже не смогу,
Моё желание обещал,
Создатель, ты исполнить,
А дал лишь горе мне хлебать на моём веку».

Осыдан былай қарай адамдар үрім-бұтағынан әлдебір жат мінез көрсе, олардың есіне Шерліасты салатын болған.

Осыдан былай қарай бұл биік Баянды асуы аталған.

Осыдан былай қарай ұлы асудан опасыздыққа қарсы бітіспес күрес жүрген.

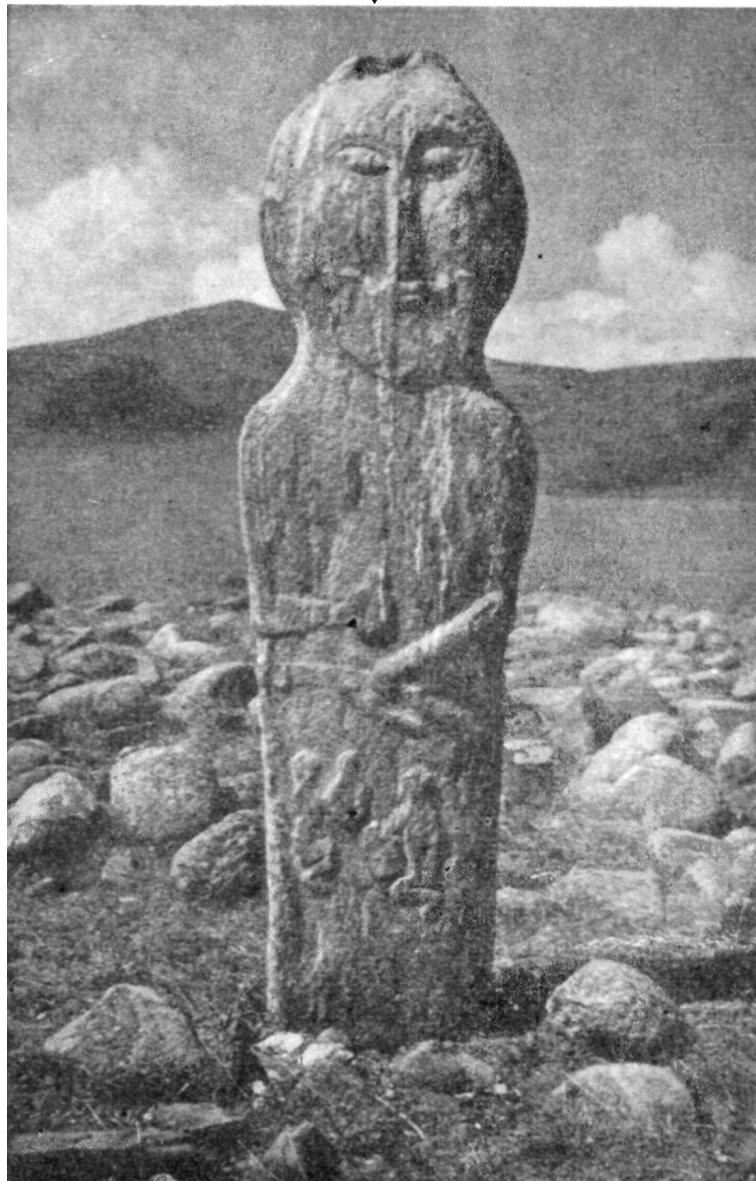
Осыдан былай қарай Күннің шығысы мен батысына сүрлеу түскен...

В дальнейшем люди, узрев у отпрысков проявления чуждой натуры, напоминали им о Шер-камне.

В дальнейшем эта Великая Гора была названа перевалом Баянды.

В дальнейшем за Великий Перевал шла длительная война против предательства.

В дальнейшем между Западом и Востоком была проложена столбовая дорога...

КІТАПТІҢ АВТОРЫ ТУРАЛЫ.

ОБ АВТОРЕ КНИГИ

ҚАРАШИН БЕКЕТ
МҰХАНАЛЫҰЛЫ

ҚАРАШИН БЕКЕТ МҰХАНАЛЫҰЛЫ

Әміррекетінің елеулі кезеңдері

- 1953-1970 – Батыс Қазақстан облысында тұрды, бірнеше мектептерінде оқыды.
- 1970-1972 Қазақ политехникалық институтінің студенты, АДК жұмыскері.
- 1972- 1974 - Қенес армиясының әскері.
- 1974-79 – КазМҰУ-нің философия-экономика факультетінің студенті.
- 1983 – 1986 – Қазақ ССР-ы Фылымдары академиясының философия және құқық институтының аспирантурасында оқыған.
- 1979-1997 жылдары КСРО IIM-нің (кейіннен КР) Қарағанды жоғарғы милиция мектебінің философия кафедрасында дәріс берген.
- 1997-2003 – ғылыми-өндірістік «Мониторинг» ЖШС-нің директорың орынбасары.
- 1999-2007 – Ресей-Қазақстан гуманитарлық университетінің мұғалімі.
- 2002 г. – тарихи-әдеби мәдени «Алшы» қорының директоры.
- 2009 г. – Академик Зейнолла Кабдолов атындағы қорының директоры

ҚАРАШИН БЕКЕТ МУХАНАЛИЕВИЧ

Основные вехи жизнедеятельности:

- 1953-1970 – жил и учился в Уральской области и г. Уральск;
- 1970-1972 – студент Казахского политехнического института, рабочий АДК;
- 1972-1974 – служба в рядах Советской Армии;
- 1974-1979 – студент философско-экономического факультета КазГУ;
- 1983-1986 – аспирант института философии и права АН КазССР;
- 1979-1997 – старший преподаватель кафедры философии Карагандинской высшей школы МВД СССР, затем РК;
- 1997-2003 – зам директора научно-производственного ТОО «Мониторинг»;
- 1999-2007 – ст. преподаватель Российско-Казахстанского гуманитарного университета;
- С 2002 г. – директор ОО «Литературно-исторический культурный фонд «Алшы»;
- С 2009 г. – по сей день - директор фонда имени «Академика Зейноллы Кабдолова».

Білімі - философ:

- Казақ Мемлекеттік Университеті, философия және экономика факультеті (1974-1979);
- Қазақ ССР-ы Ғылымдар Академиясының философия және құқық институты (аспирантура, 1983-1986);
- «Аль-Азхар» институтының деректі кино сценаристері курсары (Египет, Каир 2005)

Шығармашылық мамандықтары:

жазушы, ақын, тарихшы- түркітанушы, киносценарист, әдеби аудармашы, мәдениеттанушы, тіл маманы, этнограф, саяси-әлеуметтік процестердің талдаушысы.

Шығармашылық туралы жалпы мәліметтері

- 30-дан астам Халықаралық, Республикалық әдеби және көсіби байқаулар мен сыйлықақылардың иегері, женімпазы, лауреаты.
- Философия, тарих, әдебиеттану, түркітану, поэтикалық, поэзиялық, прозалық, лингвистикалық және аудармалардың ондаған кітаптың авторы, серіктес авторы;
- Республикалық, халықаралық БАҚ-да жарияланған 770-ге жуық мақаланың авторы;
- деректі фильмдердің кеңесшісі, режиссері, сценаристі.
- Оның шығармалары Қытай, Ресей, АҚШ, Германия, Италия, Болгария, Иран, Турция, Египет елдері басылымдарында орыс тілімен қатар әлемнің өзге де тілдерінде жарық көрген. Жазушылар Одақтары және әдеби клубтары туралы мәліметтер
- ҚР Жазушылар Одағының мүшесі
- Халықаралық Жазушылар Гильдиясының мүшесі
- «Жаңа заманда» Халықаралық жазушылар Одағының мүшесі
- Халықаралық «Ақындар бауырластығы» клубының Құрметті мүшесі
- Халықаралық «Барков клубының» мүшесі

Образование - философ:

- Казахский госуниверситет (философско-экономический факультет);
- Институт философии и права АН Каз ССР (очная аспирантура);
- Институт «Аль-Азхар» (курсы сценаристов документального кино, Египет, Каир, 2005)

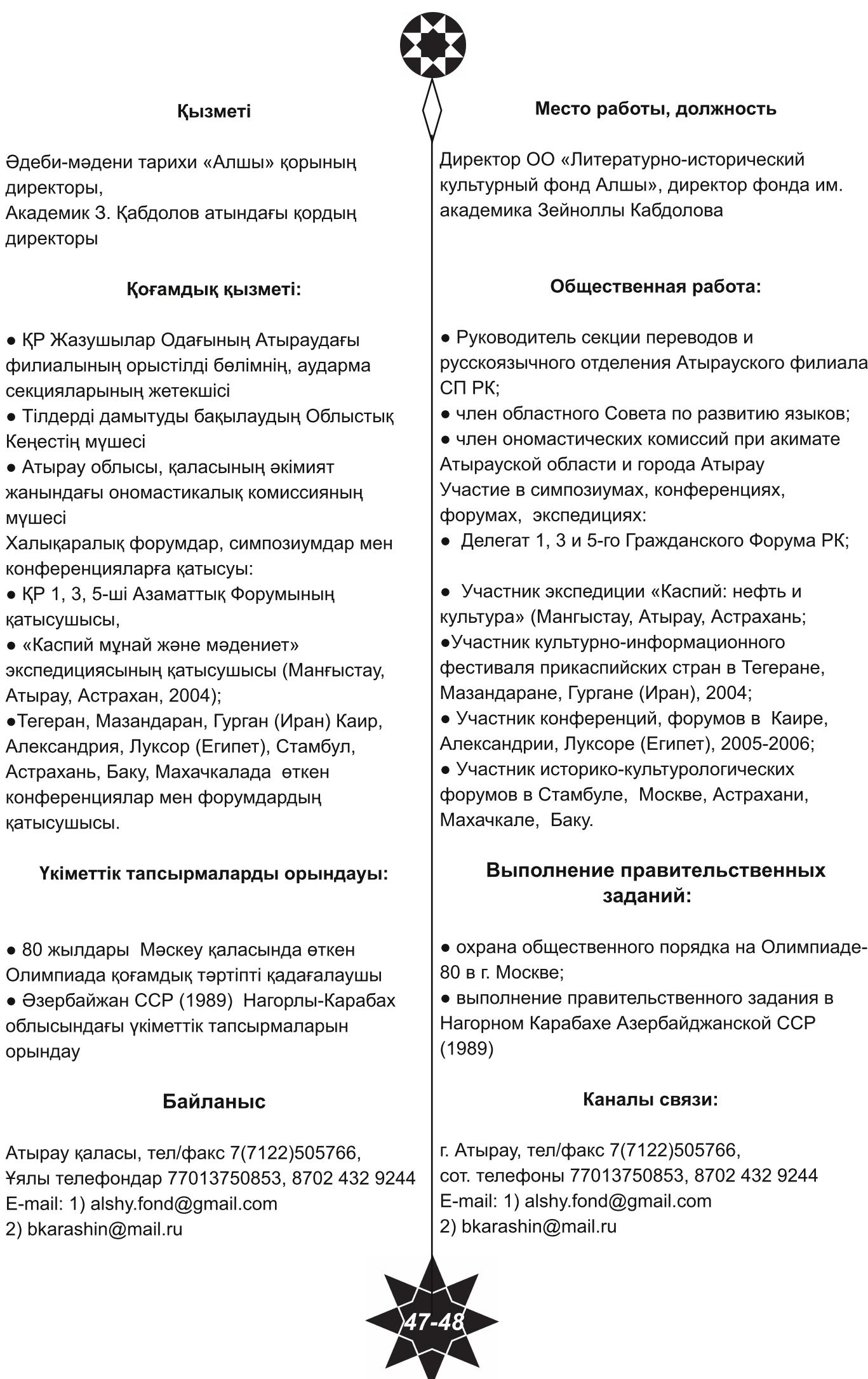
Творческие профессии:

писатель, поэт, историк-турколог, литературный переводчик, культуролог, лингвист, этнограф, аналитик социально-политических процессов, киносценарист

Общие сведения о творчестве:

- Обладатель и лауреат 30-ти международных и республиканских премий и конкурсов;
 - автор и соавтор нескольких десятков книг по истории, философии, литературоведению, прозе, поэтическим переводам и поэзии, лингвистике, тюркологии
 - автор свыше 770-ти публикаций в республиканских и международных СМИ,
 - режиссёр, сценарист и консультант документальных фильмов;
 - произведения публиковались и издавались в России, Китае, США, Германии, Италии, Иране, Болгарии, Турции, Египте, как на русском языке, так и в переводах на другие языки мира
- Сведения о членстве в союзах писателей и литературных клубах
- Член Союза писателей Казахстана
 - Член Международной Гильдии Писателей
 - Член Международного Союза Писателей «Новый современник»
 - Почётный член Международного клуба «Поэтическое братство»
 - Член Международного «Барковского клуба»

КҮРДЕЛІ АТАҚТАРЫ МЕН МАДАҚТАУЛАРЫ

НАГРАДЫ, ЗВАНИЯ, ПРЕМИИ, КОНКУРСЫ

Қазақстан жазушылар Одағының мүшесі

Халықаралық жазушылар Гильдясының мүшесі

«Жаңа замандас» халықаралық жазушылар
Одағының мүшесі

Халықаралық «Поэтическое Братство»
клубының мүшесі

Халықаралық «Барков клубының» Құрметті
мүшесі

Махамбет атындағы премиясының иегері

1-ші Республикалық ақын-аудармашылар
байқауының жегімпазы

Халықаралық «Поэтическое братство»
байқауының лауреаты

Халықаралық «Лёгкое дыхание» байқауының
лауреаты (Буниннің 140-жылдығына орай)

Халықаралық экологиялық поэзия байқауының
лауреаты

Халықаралық «Флорида Кон» байқауының
номинанты

Халықаралық "ЗлатенКан" байқауының
номинанты

Халықаралық «Белая скрижаль» байқауының
лауреаты

«Халық қалаулысы» («Народный герой»)
ұлттық атағының иегері

Халықаралық «Литературная Вена»
байқауының номинанты

Халықаралық «Актёрна» байқауының
номинанты

Член Союза писателей Казахстана Алматы, 2008

Член Международной Гильдии Писателей
Sindelfingen, Германия

Член международного СП «Новый
современник», Рязань, Россия, 2013

Почётный член международного Клуба
«Поэтическое братство» Тула, Россия, 2010

Член международного «Барковского клуба»
С-Петербург, 2011

Обладатель Премии имени Махамбета
Казахстан, 2003

Победитель Первого конкурса поэтов-
переводчиков Республики Казахстан
Астана, 2009

Лауреат международного Конкурса «Поэтическое
братство» Тула, 2010

Лауреат междунар. конкурса им. Бунина «Лёгкое
дыхание» Cuttersloh, Германия, 10

Лауреат международного конкурса
экологической поэзии Москва, 2010

Номинант международного конкурса
«Флорида Кон» Флорида, США, 2011

Номинант международного конкурса «Златен
Кан» София, Болгария, 2011

Лауреат международной премии «Белая
скрижаль»

Обладатель Национального звания «Народный
герой»

Номинант международного конкурса
«Литературная Вена»

Номинант международного конкурса «Актёрна»

Халықаралық «Белая скрижаль» байқауының лауреаты	Лауреат международного конкурса «Белая скрижаль» Москва, 2012
Халықаралық «Слово миру» байқауының жүлдегері	Лауреат международного конкурса «Слово миру» Рим, Италия, 2012
Халықаралық В.Каверин атындағы премиясының лауреаты	Лауреат международной премии им В.Каверина Псков, Россия, 2012
В.Каверин атындағы медалінің иегері «Бірлігім жарасқан!» ұлттық Премиясының жегімпазы	Обладатель медали имени В.Каверина Псков, Россия, 2012
Республикалық “Азаматтық қоғамның ардагері” атағының иегері	Обладатель Республиканской Премии «Мы – одна команда» Алматы, 2011
“Қазақтандығы Азаматтық қоғамның дамуына қосқан үлесі үшін” атты республикалық байқауының жөнімпазы	Обладатель Звания «Ветеран гражданского общества» Астана, 2012
ҚР Мәдениет министрлігінің құрмет грамотасы	Победитель республиканского конкурса общественных деятелей Астана, 2012
ҚР мәдениет министрлігінің Құрмет Грамотасы	Обладатель Грамоты министерства культуры и информации Астана, 2009
«Проза» номинациясы бойынша Халықаралық «Русский стиль» байқауының дипломанты	Обладатель Грамоты министерства культуры Астана, 2011
«Публицистика, эссеистика» номинациясы бойынша Халықаралық «Русский стиль» байқауының «Автор – стильное перо!» атағының иегері	Дипломант конкурса «Русский стиль» (номинация «Проза») Германия, 2013
«Индер ауданының құрметті азаматы» Халықаралық академик З.Қабдолотовтың атағының иегері	Обладатель звания «Автор – стильное перо!» конкурса «Русский стиль» по номинации «Публицистика, эссеистика» Германия, 2013
Академик З. Қабдолов атындағы медалінің иегері	«Почётный гражданин Индерского р-на» Атырау обл, Индер Обладатель международной награды им. академика З.Кабдолова Атырау, 2013
	Обладатель медали им. Академика З. Кабдолова Атырау, 2013

БИБЛИОГРАФИЯ ПРОИЗВЕДЕНИЙ Б. КАРАШИНА

Шет елдерде шыққан шығармалары. Произведения, вышедшие за рубежом

- 1.King Arthur's Round Table (США, 2012, на английском языке)
- 2.Бейбарс: эпоха и личность (электронная книга Mr.Book, Шанхай, 2010, на кит.языке)
- 3.«Осень» (книга в «Антологии русской народной поэзии XXI века», Тула, 2011, т.2)
- 4.Тель и Ник (София, Болгария, «Златен Кан», 2011, на болгарском языке)
- 5.Мамлюкские султаны (Каир, издат-во Каирского университета, 2006, на арабском)
- 6.Колесо седой старины (Стамбул, «Basum», 2010, на турецком языке)
- 7.Каспий: эгология и экология (Мазандаран, МГУ, 2004, на языке фарси)
- 8.Моя госпожа, моя богиня (Германия, Guttersloh, 2010, на русском и немецком)
- 9.Дядины забавы (США, «Флорида Кон», 2011)
- 10.Прикаспийский путь влияния Древ. Тюркии на мировую культуру (Махачкала, 1999)
- 11.Злато зарытого клада (книга переводов, «Художественная литература, Москва, 2011)
- 12.Словомиру (сборник рассказов на итальянском языке, Италия, Рим V.V.S.-Unione Universale di Solidarietà, 2013)
- 13.Сборник «Стихи и поэмы» («Золотое перо Руси», Москва, 2011)
- 14.Сборник стихов «Восточный календарь» («Новый Карфаген», Москва, 2010)
- 15.Стихи и поэмы («Порт Вдохновение», Москва, 2011)
- 16.Сборник стихов «Молодость наша» («Портал Духовых концепций», Тула, 2011)
- 17.Философские сентенции («Золотая строфа», Москва, 2011)
- 18.Сборник переводов стихов Махамбета (на сайте «Золотое перо Руси», Москва, 2011)
- 19.Последний мой сон (сборник, журнал «Лампа и дымоход», С-Петербург, 2011)
- 20.Сборник эротических стихов (Сайт «Барковский клуб», С-Петербург, 2011)
- 21.Сборник переводов Махамбета (Сайт «Музыка перевода», Москва, 2011)
- 22.Амстердамские зарницы (forum.fonarevka.ru/showthread.php?t=6622, 2011)
- 23.Сборник стихов «Розалия из розария» (<http://knigo.info/index/>), 2012
- 24.К тайнам короля Артура (на многочисленных сайтах мира)
- 25.Свыше двухста произведений опубликовано на сайте «Что хочет автор», 2011-2013)

Қазақстанда шыққан шағармалары. Произведения, изданные в Казахстане

Жеке авторлығы. Индивидуальное авторство

26. «Бейбарс: эпоха и личность» (историческая проза, Алматы, «Өлкө», 2001);
27. «Бейбарс: эпоха и личность» 2-ое издание – Ақтөбе, А-Полиграфия, 2003);
28. «Махамбет. Жыр-жебес. Стихострелы» (Алматы, «Дайк-Пресс», 2002);
29. «Запоздалые стихи» (Актобе, «А-Полиграфия, 2004);
30. «Рыцарская поэзия казахских жырау» (Алматы, «Өлкө», 2005);
31. «Почтение Земли – поклон Человеку» (Алматы, «Интерлигал», 2006);
32. «Махамбет» (Алматы, «Жібек жолы», 2006);
33. «Звуки лука и лиры мира» (сборник стихов, Алматы, «Интерлигал», 2010);
34. «Розалия из розария» (Алматы, «Lightening», 2013);
35. «Менің Махамбетім. Мой Махамбет» Атырау, типография АГУ, 2103;
36. Дороги и думы (Атырау, изд-во Ағатай, 2013);
37. «Было. Есть. Будет» (Атырау, типография «Ақжайық», 2013)
38. «Махамбеттің жыр-жебесі. Стихострелы Махамбета» (Атырау, 2014)
39. «Қазақ жырауларының ер-серілік поэзиясы. Рыцарская поэзия казахских жырау» (Атырау, 2015, электронная книга, см. сайт: www.kabdolov.kz).

Авторлық бірігіү арқылы шыққан кітаптар. Соавторство

40. «Менің Қазақстаным» (Карашин, Хакимов М., Исабеков М. Алматы, «Lightening»);
41. «Заложники большой нефти» (Алматы, «Компания Lightening», 2005);
42. «Әулет әуесі» (қазақ тілінде жанұялық поэзиялық жинақ, М. Карашин, Б.М.Карашин, А.Б. Карашин - поэтический сборник отца, сына и внука, Атырау, «Ағатай», 2008);
43. «Вокруг нефти Каспия» (Алматы, «Орхон», 2009).
44. «Айналайын Атырау» (электронный сборник малой прозы Атырауских писателей)
45. «Сөз сұлтаны. Султан слова» (Алматы, изд-во Арыс, 2013)
46. «Көне дүниенің доңғалағы. Колесо седой старины» (Бекет Карашин, Аждар Улдуз, Атырау, 2015, электронная книга на 2-х языках, см. сайт: www.kabdolov.kz)

Көптөмдө еңбектер, жинақтарда. Авторство в многотомниках и сборниках

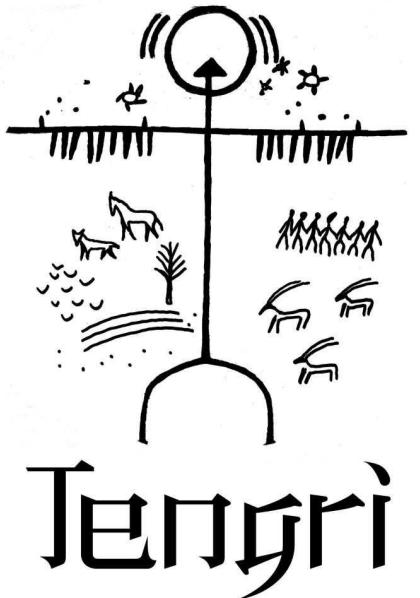
47. «Махамбет кітапханасы» («Өлкө», 2004, 20 томное издание, том 1);
48. «Султан Бейбарыс», Алматы, «Арыс», 2004;
49. «Язык казахской поэзии – сердцевина духовной сплоченности народа» (Ал-ты, 2011);
50. «Экология и литература», сборник НТК «Экологические проблемы оздоровления природной среды Атырауской области (1997);
51. «Поелику Пушкин ездил по Янику» (в сборнике «Пушкин и Абай в контексте этнокультурных связей России и Казахстана» (Атырау, 2008);
52. «Қарой анталогиясы» (Атырау, 2003);
53. «Махамбетке тағзыым» (Атырау, 2003);
54. «Махамбет. Немеркнущий дух мужества и свободы» (Алматы, 2003, т.2-ой)

Аударма бойынша жұмыстары. Авторство книг и работ по переводам

55. «Махамбет елі» (Алматы, «Олке», 2003, книга-альбом переводов стихов Махамбета);
56. «Отверженный мир» (книга переводов с казахского на русский рассказов и повестей Р. Отарбаева, Алматы, «Сөз-Слово», 2006);
57. Злато зарытого клада (книга переводов, «Художественная литература, Москва, 2011)
58. «Қазақ халықының мақал-мәтелдері». Пословицы и поговорки казахского народа» (переводы частично опубликованы в периодике, на сайте: www.kabdolov.kz);
59. «Султан Бейбарс», «Бесканска Берш», «Байтерек», «Новелла о наркоманах» и т.д. (переводы с казахского пьес, театральных и киносценариев Р. Отарбаева);
60. Өлеңмен жазылған шығармалардың аудармалары. Переводы стихотворных произведений основоположников казахской поэзии и современных казахских поэтов (в различных сборниках и изданиях);
61. Работа многолетнего руководителя и главного редактора серии переводов материалов, документов и сборников по EITI с русского и английского на государственный язык.

Общее количество публикаций Карашина в СМИ – свыше 770-ти

«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
жобасының электрондық кітапханасы
БЕКЕТ ҚАРАШИН
АНРАХАЙДЫҢ АҢЫЗЫ
(қазақ және орыс тілінде жазылған халық аңызы)

Редакциялық коллегия: М.М. Әуезов, Б. Қарашин. Бас редактор – Бекет Карапашин. Суретші – Мария Кель. Дизайн және беттеу - Аждар Жұлдыз
Академик З.Қабдолов атындағы қор "Қазақша сайра" жобасының шенбөрінде ТШО компаниясының қолдауымен шығарған.

Коммерциялық өткізімге арналмаған. Кітап авторлық құқық нысаны болып табылады және ҚР-ның заңнамасымен қорғалады. Кітапты және материалдарды автордың келісімінсіз пайдаланудың кез-келген түріне тыйым салынады.

Из электронной библиотеки проекта
«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
БЕКЕТ ҚАРАШИН
АНРАХАЙСКАЯ ЛЕГЕНДА
(народное сказание на казахском и русском языках)

Ред.коллегия: М.М.Ауэзов, Б.М.Карапашин, гл.редактор:
Б.М.Карапашин. Художник:М.Кель.
Дизайн и верстка: А.Улдуз.
Издана Фондом Академика Кабдолова при поддержке
компании ТШО в рамках проекта "Казакша сайра"
Не для коммерческой реализации.

Книга является объектом авторского права, и
охраняется законодательством РК. Любое
использование книги и материалов без согласия
авторов запрещено.

